

Visa

er det opp minner fra barndommen. – Visa er

heme” – om poesi, røtter og tilhørighet.

– Målet er å prøve å bryte ned terskler i forhold til poesi, gjøre noe med tilgjengeligheten og sette poesien inn i en ny drakt, sier Klaape-Aasdal.

svisa ved biblioteket i Brumunddal lørdag.

BUDSKAP: – Det Ellen har å fortelle kan få oss til å stoppe opp og tenke litt over hva som egentlig er viktig i jula, sier Bjarte Holm.

LYS: Som i gamle dager satte man på ekte stearinlys på juletreet i bedehuset søndag kveld. Unni Wiig tenner lysene.

97 år med julestri

Mye har forandret seg i løpet av de 97 årene Ellen Vingerhagen har levd. Søndag delte hun sine minner om jula på Brumund bedehus.

JEANETTE SANDBÆK HÅLAND

905 91 001

jeanette.sandbak.haland@ringsaker-blad.no

Både unge og gamle hadde møtt fram for å høre på hva Ellen hadde å fortelle fra oppveksten i Haugom, som ligger mellom Bratten og Stokholm i Brumund.

– Da hadde man det ikke like enkelt som vi har det i dag. Vi lever i en hektisk tid, og det virker som at jo mer lettvent vi har det, jo mer travle blir vi. Det er grunnen til at vi inviterte Ellen. Det hun har å fortelle kan få oss til å stoppe opp og tenke litt over hva som egentlig er viktig i jula, sier Bjarte Holm.

Isolert

Ellen ble født i Sveum. Seinere flyttet familien til Mørkved, før de bestemte seg for å kjøpe noe sjøl.

– Far var skogsmann, og ville derfor bo så nær skogen som mulig. Han kjente området rundt Brumund godt, derfor bosatte de seg på Haugom. Mor var ikke like begeistret. Der var det nemlig både bratt og tungvint bruk.

Ellen var tre år da de flyttet, men hun husker fortsatt den dagen da hun lå i sleden på veg til garden.

– Jeg gråt, var sulten og ville hjem.

Faren tilbrakte det meste av uka i tømmerkogen med hesten. Moren og barna var alene på garden, og det var ikke alltid like enkelt.

– Vi var helt isolert. Vi hadde få naboer, og det var nesten ingen små unger i nærheten på den tida.

Ungene lærte seg tidlig å hjelpe moren med hennes gjøremål. Det var nok å gjøre på garden.

Ved til jul

I løpet av våren ble det hogget ved i utmarka. Den ble kjørt fram fra høsten av og inn mot jul.

– vår jobb var å sage og kløyve veden. Det måtte vi gjøre utenom våre vanlige plikter. Vi begynte tidlig, og haugen vokste for hver eneste dag som gikk. Arbeidet var slitsomt, men det at jula nærmet seg motiverte oss. Da skulle vi nemlig ha helt fri.

På julekvelden ble all veden man skulle ha i jula båret inn og stablet opp etter veggen.

Rent og pent

I tillegg til at veden måtte i hus

var det også viktig at det var reint og pent til jul. Det gjaldt både husrom og bekledning.

– Det var en vannåre ved Stokholm. Der hentet vi vann i en stor tønne, som ble fraktet nedover på kjelke. Det var veldig bratt. To stykker holdt igjen bak, mens jeg gikk foran for å prøve å styre. Av og til kunne det gå litt for fort, ler Ellen.

Klærne ble vasket på vaskebrett, og golvet ble skuret i flere omganger. Man brukte lut for å få den reine, gode lukta til jul.

– Når alt var reint ble også julegardinene hengt opp. Alt det skapte en atmosfære man ikke finner maken til i dag. Det var utrolig koselig, sier Ellen.

Lys på treet

På Julekvelden var Ellens far ute i skogen n for å finne juletre.

– Det ble pyntet. Vi satte på klyper til stearinlysene, og tente dem.

I dag er det bare å sette i stikkkontakta.

– Julekvelden spiste vi risengrynsgrot om formiddagen og ribbe, pølser og surkål om kvelden. Alt hadde vi laget selv.

Vegen til Brumunddal var lang og tung, så mange turer opp og ned på butikken som i dag var uaktuelt. Det man skulle ha laget man stort sett selv. De som ikke hadde så mye delte man med. Samholdet var sterkt, og man besøkte hverandre gjerne.

– I Romjula var det juletefest. Den gikk på rundgang på garden, og var et høydepunkt for oss ungene. Da satte vi oss i sleden og kjørte av gårde. Det var stort sett fast program hvert år, med leker, kaffe, kaker og gang rundt juletreet.

Man sang “Jeg gikk meg over sjø og land” så det ljomet i veggene og trampet så gulvet ristet. Men den sangen som virkelig setter Ellen i førjulsstemming er Ju-

lekveltsvisa. På bestilling fra Ellen ble den sunget i fellesskap på bedehuset søndag kveld.

I tillegg leste Oluf Maurud et par stubber av Prøysen, og det var både bevertning og utlodning.

Interesserte

Forsamlingen fulgte nøye med på det Ellen fortalte, og latteren satt løst undervegs. Det var også anledning til å stille spørsmål, noe også barna benyttet sjansen til. Blant annet fikk Ellen spørsmål om hva hun ønsket seg til jul.

– Jeg har alltid tenkt mye på hva jeg skal gi bort, men jeg har ikke ønsket med noe særlig sjøl – bare hyggelige mennesker, svarte 97-åringen.

Ellens tanker og opplevelser er noe som kan være greit å ha i bakhodet i 2011, mens man stresser rundt på tettepakke kjøpesentre for å få alt klart til jul.

MINNER: Mye har forandret seg i løpet av Ellen Vingerhagens liv. Jula er ikke den samme nå som før. Jo mer lettvent vi får det, jo travlere blir vi. Nettopp derfor ble Ellen invitert til Brumund bedehus. Foto: Jeanette Sandbæk Håland.